

DE DIGITALE BIBLIOTHEEK

Publicatie/Dossier vervolgpagina

Hoe is de digitale collectie van de landelijke digitale openbare bibliotheek samengesteld? Hoeveel burgers hebben een account om gebruik te maken van deze collectie? En hoeveel e-books, luisterboeken en cursussen lenen zij jaarlijks? De KB verzamelt deze gegevens sinds 2015. Lees hier welke ontwikkelingen de digitale bibliotheek doormaakt.

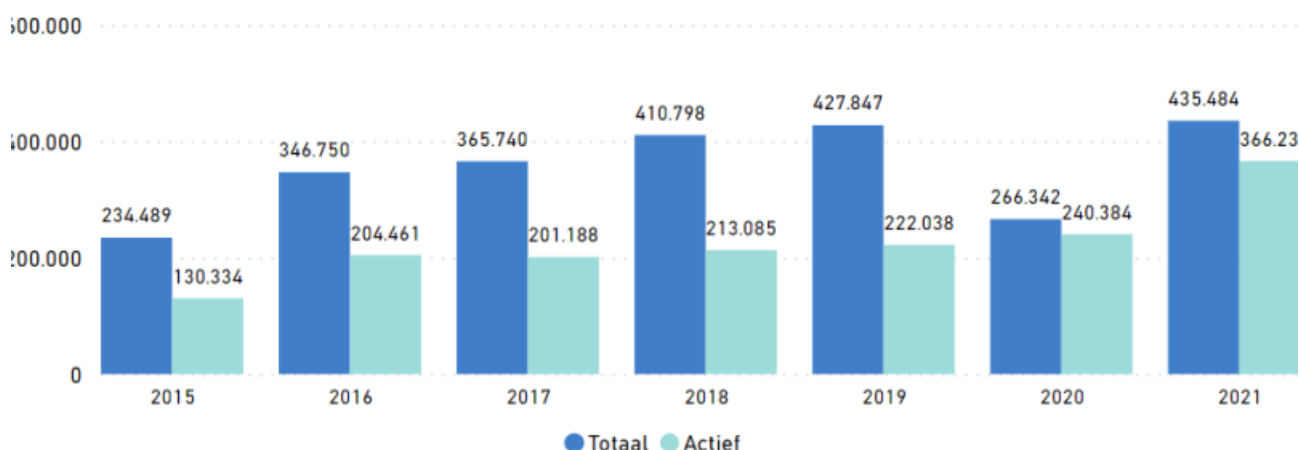
Wat is de landelijke digitale openbare bibliotheek?

De landelijke digitale openbare bibliotheek, ofwel de [online Bibliotheek](#), biedt bibliotheekleden toegang tot e-books, luisterboeken en cursussen. Daarnaast zijn de afgelopen jaren via de online Bibliotheek diverse campagnes rondom Zomerlezen georganiseerd, zoals de VakantieBieb en Boek 'n Trip. Deze campagnes worden ingezet om kinderen en jongeren te stimuleren door te lezen in de vakantie en hun leesvaardigheid op peil te houden.

Ruim 35 duizend e-books beschikbaar

De e-bookcollectie groeit gestaag: van circa 10 duizend e-book titels in 2015 tot ruim 35 duizend in 2021. Het merendeel van deze collectie bestaat uit e-books voor volwassenen: ruim 30 duizend titels. Het aanbod in de categorie fictie is groter dan non-fictie, zowel voor volwassenen (circa 21 duizend titels) als voor jeugd (bijna 5 duizend). Deze cijfers staan haaks op de ontwikkeling van de totale fysieke boekencollectie: deze groeit sinds 2018 nauwelijks meer.

Aantal accounts bij de online Bibliotheek, 2015-2021

Bron: Van de Burgt & Klaren, 2022; CBS, 2022.

435 duizend

online Bibliotheek-accounts

96%

is ook lid van de fysieke bibliotheek

36 duizend

e-books in de collectie

5,4 miljoen

e-books uitgeleend

Meer luisterboeken beschikbaar

Naast e-books worden via de online Bibliotheek ook steeds meer luisterboeken aangeboden. Het aantal titels is toegenomen van ruim 2 duizend in 2018 tot bijna 8 duizend luisterboeken in 2021. Ook in de luisterboekencollectie is het aanbod fictie groter dan non-fictie, zowel voor volwassenen (bijna 4 duizend titels) als voor jeugd (ruim duizend). Daarnaast is in 2021 in het kader van Leven Lang Ontwikkelen gestart met een nieuw aanbod van online cursussen. De 187 cursussen van aanbieders Soofos en GoodHabit zijn in 2021 gratis toegankelijk voor bibliotheekleden via de online Bibliotheek.

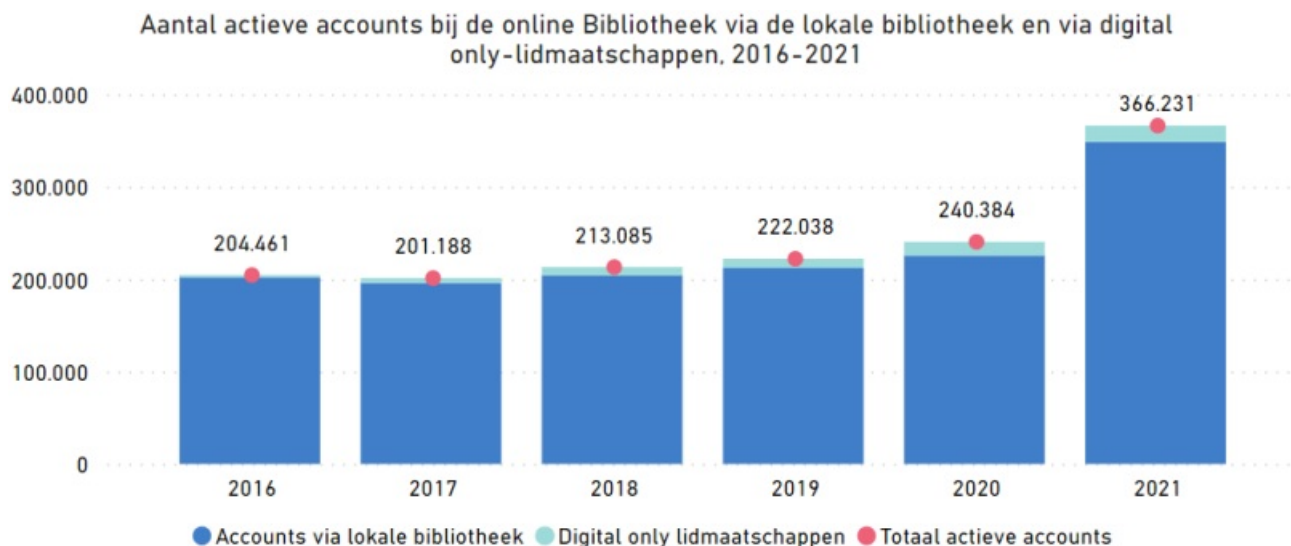
Licenties digitale bibliotheek 2015 2016 2017 2018 2019 2020 2021

E-books	10.611	12.299	18.222	21.583	28.345	32.491	35.550
Luisterboeken	-	750	1.212	2.210	3.497	4.557	7.849
Zomerlezen *	66	60	66	62	52	77	•
ThuisBieb	-	-	-	-	-	102	-
Cursussen	-	32	42	48	-	-	187

* Voor de campagne Boek 'n Trip (Zomerlezen) werd in 2021 gebruik gemaakt van het reguliere aanbod van de online Bibliotheek, daarvoor waren geen aparte licenties nodig zoals voorheen voor de VakantieBieb.

Meer actieve gebruikers

Sinds de start in 2014 heeft de online Bibliotheek een forse groei doorgemaakt. Destijds werden via Bibliotheek.nl ruim 80 duizend nieuwe accounts aangemaakt. Eind 2016 hadden 346 duizend bibliotheekleden een account, in 2019 waren dat er bijna 428 duizend. In 2021 is dit aantal – na de overgang naar een nieuw accountsysteem in 2020 – verder gestegen tot ruim 435 duizend accounts. Van alle geldige online Bibliotheek-accounts kunnen ruim acht op de tien (84%) worden aangemerkt als actief, met minimaal één uitlening in de afgelopen 12 maanden.

Bron: Van de Burgt & Klaren, 2022; CBS, 2022.

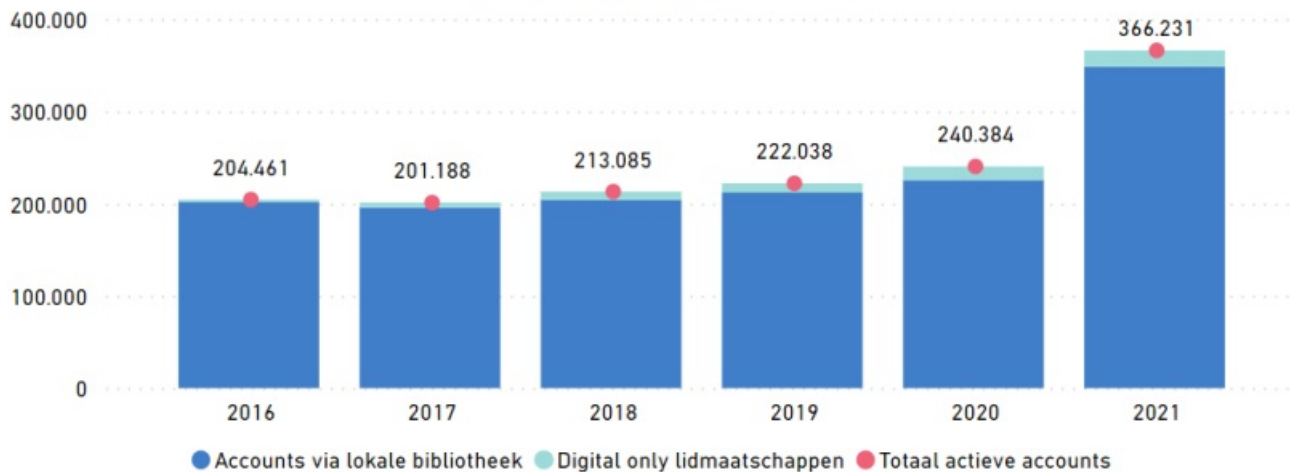
* In 2018 zijn verbeteringen in het ledenbestand van de landelijke digitale openbare bibliotheek doorgevoerd, waarmee inzichtelijk kan worden gemaakt of een e-bookaccount gekoppeld is aan een geldig lidmaatschap van de openbare bibliotheek of een geldig digitaal lidmaatschap. Deze verbeteringen zijn doorgevoerd over de lidmaatschapsstatistieken van 2017 en 2018. Vanaf 2017 telt de KB alleen de accounts mee die gekoppeld kunnen worden aan een lidmaatschap dat op 31 december geldig was. In voorgaande jaren zijn deze niet-geldige accounts echter nog wel meegeteld.

** Halverwege 2020 is de online Bibliotheek vernieuwd, met een nieuw leensysteem en nieuwe accounts waarmee zowel e-books als luisterboeken geleend kunnen worden. Accounts uit de oude omgeving zijn niet overgezet vanwege de mogelijke overlap in e-book accounts en luisterboeken accounts. Bibliotheekleden konden zelf een nieuw account in de vernieuwde app aanmaken.

Stijging *digital only*-lidmaatschappen

Bijna alle leden met een online Bibliotheek-account zijn tevens lid van een lokale bibliotheek (96%). Hoewel het aandeel *digital only*-lidmaatschappen ten opzichte van het totale aantal accounts relatief klein is, lijkt deze abonnementsvorm wel degelijk aan een behoefte tegemoet te komen. Dit type lidmaatschap is gericht op een groep lezers die wel graag e-books en luisterboeken leent, maar geen interesse heeft in een lidmaatschap van de lokale bibliotheek. Het aantal actieve *digital only*-lidmaatschappen steeg van circa 2,5 duizend accounts in 2016 naar bijna achttien duizend accounts in 2021. Het aandeel actieve accounts is beduidend hoger onder *digital only*-lidmaatschappen: 99% van de accounts worden actief gebruikt.

Aantal actieve accounts bij de online Bibliotheek via de lokale bibliotheek en via digital only-lidmaatschappen, 2016-2021

Bron: Van de Burgt & Klaren, 2022; CBS, 2022.

* In 2018 zijn verbeteringen in het ledenbestand van de landelijke digitale openbare bibliotheek doorgevoerd, waarmee inzichtelijk kan worden gemaakt of een e-bookaccount gekoppeld is aan een geldig lidmaatschap van de openbare bibliotheek of een geldig digitaal lidmaatschap. Deze verbeteringen zijn doorgevoerd over de lidmaatschapsstatistieken van 2017 en 2018. Vanaf 2017 telt de KB alleen de accounts mee die gekoppeld kunnen worden aan een lidmaatschap dat op 31 december geldig was. In voorgaande jaren zijn deze niet-geldige accounts echter nog wel meegeteld.

** Halverwege 2020 is de online Bibliotheek vernieuwd, met een nieuw leensysteem en nieuwe accounts waarmee zowel e-books als luisterboeken geleend kunnen worden. Accounts uit de oude omgeving zijn niet overgezet vanwege de mogelijke overlap in e-book accounts en luisterboeken accounts. Bibliotheekleden konden zelf een nieuw account in de vernieuwde app aanmaken.

*** Het merendeel van de actieve digitale lidmaatschappen waarvan de leeftijd van de gebruiker onbekend is, bestaat uit digital only-lidmaatschappen. Dit zijn lidmaatschappen van volwassenen waarvan de exacte leeftijd onbekend is. Hierdoor telt het totaal van de leeftijdscategorieën van 18 tot 100 jaar tot een ander percentage op dan het aandeel volwassen leden, waarin deze groep wel meegeteld wordt.

Aantal uitleningen e-books licht gedaald

Sinds de start van het e-bookplatform in 2014 laat het aantal uitleningen via de online Bibliotheek een stijgende lijn zien, met groeipercentages van 99% (2015) en 74% (2016). Daarna vlakke de groei relatief gezien af, maar bleef het aantal uitleningen stijgen. In 2019 werden 3,9 miljoen e-books uitgeleend door de online Bibliotheek. In 2020 is dat – mede door de extra promotie en acties van de online Bibliotheek in coronatijd – gestegen tot circa 5,6 miljoen uitleningen. In 2021 is het aantal uitleningen – zonder veel extra promotie – licht gedaald, naar 5,4 miljoen uitleningen. Een actief lid van de online Bibliotheek leende 2021 gemiddeld vijftien verschillende e-books.

Bron: Van de Burgt & Klaren, 2022; CBS, 2022.

Minder luisterboeken uitgeleend

Ook in het aantal uitleningen van luisterboeken was in 2020 een forse stijging te zien, mede door het tijdelijke aanbod van 100 promotietitels, die ook beschikbaar waren voor niet-leden. In 2021 werden circa 1,9 miljoen luisterboeken uitgeleend; weliswaar minder dan in 2020, maar meer dan in 2019 voor de coronamaatregelen. Via de Zomerlezen campagne Boek 'n Trip werden in 2021 in een periode van 2 maanden circa 56 duizend e-books en luisterboeken voor kinderen en jongeren uitgeleend. Daarnaast maakten in 2021 ruim 76 duizend mensen gebruik van het online cursusaanbod van aanbieders Soofos en GoodHabit.

Uitleningen digitale bibliotheek	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
E-books	1.608.815	2.801.970	3.211.940	3.515.936	3.879.227	5.610.976	5.387.306
Luisterboeken	171.105	337.851	890.541	1.336.695	1.776.711	2.562.971	1.911.171
Zomerlezen	2.255.397	1.912.518	2.223.530	1.709.225	1.279.275	1.080.908	55.677
ThuisBieb	-	-	-	-	-	857.524	-
Cursussen	-	11.774	42.519	26.421	-	-	76.178

Bronvermelding

- Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) (2022). Landelijke digitale openbare bibliotheek; gebruik, accounts en licenties.